

PALIĆ SIĘ (19) *vb impf*

się (13), się (6).

W inf -ą- (3), -a- (2); -ą- *GórńDworz*; -ą- : -a- *Oczko* (2:2). \diamond *W pozostałych formach* -ą- (12), -a- (1) *MurzNT*.

inf palić się (4). \diamond *praes 1 sg* palę się (1). \diamond *3 sg* pali się (4). \diamond *3 pl* palą się (4). \diamond *praet 3 pl subst* paliły się (1). \diamond *fut 3 sg f* palić się będzie (1). \diamond *con 3 sg m* by się palił (1). *f* by się paliła (1). *n* by się paliło (1). \diamond *part praes act* paląc się (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVIII w.

1. *Płonąć, gorzeć; ardere, ardescere, candescere, cremari, flagrare, ignescere, torrescere, torreri uri Cn* (9) : Carbunculo [...] Goreyę/ Palę sie/ Czynie sie yáko wágl. *Mącz* 38a; Alę kto mi kazać wierzyć może/ áby żelazny kruszec/ w ziemi sam z siebie palić fye miał? *Oczko* 7, 6v.

palić się z czego (1): Bo ieflicby [ogień na niebie] iáko nász ták sie tu z drew palił/ Pewniećby ná nas kiedy tu głównie obálił. *RejWiz* 151.

Frazy: »ogień się palą« (1): A co wietfzego/ mufiályby/ gálnąć/ wielkie ognie/ ktore fie palą wftawitznie brzuchowi Bogu wáfzemu/ wkuchniach wáfzych. *KrowObr* 77v.

»pali się w kominie« [szyk zmienny] (2): Komu zimno bárzo chwali/ Kiedy fie w kominie pali. *RejZwierc* 237, 237.

Zwrot: »ogniem się palić« (1): A co iefli w ziemi bárziéy kruszcóm á kámięniowi [siarka] przymiészána ieft/ niżli ią tu przepuľczoną á od grubéy odtopioną widziem? ponurym á bárzo zámilkłym ogniem tym dłużéy fye palić będzie *Oczko* 6v.

Przen (1) : maiącz przed łobą Mandat pana náfze⁸⁰ Iezu Kriřta, ktorim rofkazuie aby kaźdego fwiatłóć przed ludzmi fwieciła/ to ieft żeby fie daremno nie paliła *FalZioł* +2.

2. *Przestawać istnieć wskutek działania ognia, zmieniać się w popiół, zgłiszcza itp.; spalać się; ardere PolAnt* (6) : *MurzNT Ioann* 15/6; Walki/ burdy/ rořterki/ że fie huffy wála/ Dzyála ftráfzno trzáłkáia/ á domy fie palą. *RejWiz* 93v.

Przen: *O silnym uczuciu* (1) : przeto [małżonka] niemogąc wycirpieć they odwłoki/ gdzie [w miejscu pobytu męża] ciálem niemogła/ tám duřą doyść chciála/ áby czo nayprędzey ferce iey/ palić fie przeřtało. *GórńDworz* Y8v.

a. *O ofierze składanej Bogu, bóstwu* (3) : [Oracze] Nákládli mięła ná ogień/ [...] Aby się támo paliło/ A to ku cźci Bogu było. *BierEz* H3.

Fraza: »ofiary się paliły« (1): A przez ten cźás gdy fie ofiáry paliły [consummato sacrificio]/ tedy thák káplani iáko y wřzyfcy ini cźynili modlitwy *BibRadz 2.Mach* 1/23.

Zwrot: »na ogniu się palić« (1): Y weźmie Káplán drzewo Cedrowe/ Izop/ y czerwony iedwab/ á wrzuci do ognia ná ktorym fie krowá pali [ad medium combustionis vaccae]. *BibRadz Num* 19/6.

3. *Wytwarzać się, przetwarzać się przez ogień* (2) :

palić się od czego (1): Bims ieft wapno ziemne/ ktore fye od ziemnego ognia pali *SienLek* 75v.

Przen (1) :

W porównaniu (1): Do onego szatańkiego policzkowania/ którym był gában/ ten drugi nań krzyż [tj. choroba] włożony był: y tymi dwiema ogniomá/ iáko złoto wítawicznie się paląc á czyścić/ ná wielkie się ku Bogu nabożeństwo [...] zdobył. *SkarŻyw* 291.

Szereg: »palić się a czyścić« (1): *SkarŻyw* 291 cf *W porównaniu*.

4. *O chorobie: objawiać się wysoką temperaturą, gorączką, stanem zapalnym; peruri aestu a. febri Cn (1) :*

Szereg: »palić się a gorzeć« (1): ále iáko [koleryk] sam ogniówi coś podobny/ ták choroby w które wpada/ nagle á zrazu palić á gorzeć syc z nim zdádzą *Oczko* 34.

5. *W funkcji strony biernej: Być spalany na ofiarę Bogu; przen (1) :*

Zwrot: »na cześć i na chwałę Bożą palić się« (1): przetoż chcę tu/ czytelniku nabożny/ ná końcu przypomnieć/ w iákiej sadzawce płokác y omywác małz te owieczki duchowne/ ktore się ná cześć y ná chwałę Bożą duchownie zábijáią y palą. *LatHar* [+9]v.

Szereg: »zabijać i palić się« (1): *LatHar* [+9]v cf *Zwrot*.

Synonimy: 1., 2., 3. *gorać, gorzeć; 1. płonąć.*

Formacje współrdzenne cf PALIĆ.

Cf PALĄCY SIĘ